

Пелих А.Д.

студентка;

Заярний О.А.

доктор юридичних наук, професор,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Інформація – це ресурс, без якого ми не можемо уявити наше буденне життя, а інформаційна безпека у наш час є одним із найбільш пріоритетних напрямів інформаційної діяльності та цілей розвитку державної політики.

Аналізуючи питання системи адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки варто розпочати із самого визначення інформаційної безпеки.

Зазначене поняття міститься в Законі України «Про Концепцію національної програми інформатизації». Згідно п. 3 розділу VI Концепції, «Інформаційна безпека є невід’ємною частиною політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки» [1].

Більш деталізоване визначення інформаційної безпеки зафіксоване в Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.»: «Інформаційна безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність і невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації» [2].

Як слушно зазначає Гаврильців М.Т.: «Основними складовими елементами інформаційної безпеки є як забезпечення якісного інформування громадян і вільного доступу до різних джерел інформації, так і захист від негативних інформаційних впливів, що у сукупності мають сприяти цілісності суспільства» [3].

Адміністративно-правове регулювання у сфері інформаційної безпеки є невід’ємною складовою сучасної системи адміністрування на шляху до

демократичної правової держави. Змістовна сутність адміністративно-правових засобів правового регулювання та державного управління, на думку О.В. Олійник, має розглядатися як сукупність правових механізмів та прийомів і способів встановлення і реалізації владних повноважень державними органами всіх гілок влади, спрямованих на забезпечення інформаційної безпеки особи, суспільства, держави. У цьому визначені система адміністративно-правового регулювання та державного управління розглядається в контексті широкого розуміння змістовної сутності забезпечення інформаційної безпеки, що дозволяє охопити значно більше коло ключових моментів [4].

Для того, щоб запропонувати найбільш ефективні варіанти вдосконалення системи адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки, вважаю за потрібне зазначити про їх види і виходячи з класифікації показати проблемні моменти і шляхи їх вирішення.

Перш за все виділяють правові засоби забезпечення інформаційної безпеки. Це правові явища, які виявляються в інструментах встановлення суб'єктивних прав, обов'язків, заборон, та пов'язані з технологією реалізації прав і обов'язків. Сюди входять:

- приписи – зобов'язання чинити ті чи інші дії в умовах, які передбачені правовою нормою;
- заборони – обов'язки не чинити тих чи інших дій в умовах, передбачених правовою нормою;
- дозволи – можливість чинити в умовах, передбачених нормою, ті чи інші дії, або утримуватися від їх вчинення за своїм бажанням.

Основною проблемою, що стосується правових засобів забезпечення інформаційної безпеки, є їх недостатня конкретизація в чинному законодавстві. Дуже часто права та обов'язки в інформаційній сфері закріплюються досить абстрактно, що спричиняє суперечності в реалізації та може призвести до суб'єктивного трактування. Це є очевидним мінусом та підлягає виправленню за допомогою конкретизації в законодавстві інформаційних прав та обов'язків.

Наступним видом є політичні засоби, що повинні бути націлені на забезпечення реального волевиявлення народу України, як єдиного джерела влади, що здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії.

Виділяють також соціальні засоби, які реалізуються у вигляді:

- публічного адміністрування, де суб'єктом виступає держава в особі відповідних структур;

– громадського управління, де суб'єктами є недержавні утворення.

Тут відразу постає кілька проблем. По-перше, заангажованість окремих суб'єктів владних повноважень, їх неефективна діяльність, пасивність у питаннях розбудови інформаційного суспільства. Зокрема підлягає вдосконаленню система кадрового забезпечення, що передбачає створення ефективно діючої сукупності навчальних засобів, спеціальних програм підготовки кадрів для різного рівня державного управління та напрямів забезпечення інформаційної безпеки.

По-друге, на жаль, інститут громадського управління в нашій державі поки є не надто поширеним. В умовах будівництва демократичної, соціальної, правової держави та формування громадянського суспільства повинна зростати роль виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування, яким розширюється делегування повноважень; громадських рад та різного напрямку самоуправлінських, консультативно-дорадчих структур тощо, діяльність яких здійснюється на добровільних засадах. Взаємодія державного і громадянського управління є однією з найважливіших умов соціально-економічного розвитку, державного будівництва та забезпечення інформаційної безпеки особи, суспільства, держави. На мою думку, повинен здійснюватись перманентний громадський контроль для забезпечення належної діяльності суб'єктів владних повноважень.

Підсумовуючи варто зазначити, що в умовах сучасних глобалізаційних тенденцій Україна має бути спроможною адекватно відповідати на всі виклики, ризики та небезпеки, які пов'язані з розбудовою інформаційного суспільства. Є багато проблем, які потребують вирішення, та завдяки належному вдосконаленню адміністративно-правового регулювання та публічного управління у сфері забезпечення інформаційної безпеки ми здатні наблизитись до вищого рівня захищеності в згаданій сфері, ніж ми маємо зараз.

Список використаних джерел:

1. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04 лютого 1998 р. № 75/98-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України № 537-V від 09.01.2007 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

3. Гаврильців М.Т. Інформаційна безпека держави в системі національної безпеки України. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави. Київ : Національна академія Служби безпеки України, 2018. 408 с.

4. Березовська І.Р. Поняття і характеристика структурних елементів механізму застосування адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2.